

www.koreny.cz

www.czp.cuni.cz

GREENPEACE

www.greenpeace.cz

Společná tisková zpráva Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, o.s. Kořeny a Greenpeace ČR

PROLOMENÍ LIMITŮ TĚŽBY BY ZPŮSOBILO EXTERNÍ NÁKLADY 1,2 BILIÓNŮ

27. února, Praha – Spálení uhlí, které se nalézá za územními ekologickými limity, v českých elektrárnách a teplárnách by vedlo k externím nákladůmⁱ ve výši až 1,33 biliónů korun (1 334 miliard Kč). Uvedené náklady by byly spojeny především s dopady na lidské zdraví (zvýšení nemocnosti, snížení délky dožití) a důsledky klimatických změn, ale zahrnují například i vlivy znečištění na zemědělskou produkci či poškození budovⁱⁱ. Vyplyvá to ze studie „**Externí náklady prolomení limitů těžby na Mostecku - Příklad velkolomů Československé armády a Bílina,**“ kterou dnes zveřejnilo Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Prazeⁱⁱⁱ (její shrnutí naleznete v samostatné příloze). Břemeno těchto nákladů by přitom nenesly důlní a energetické společnosti, ale především obyvatelé střední Evropy.

Studie přitom kalkuluje pouze dopady, které by vznikly spálením uhlí "za limity" ve velkých teplárnách a elektrárnách^{iv}. Nezabývá se tedy škodami, které na životním prostředí působí přímo těžba (hluk a prach), poškozením krajiny nebo bouráním obcí. Krom toho kalkuluje pouze s uhlím z velkolomů Bílina a ČSA^v (zatímco platné limity omezují rozšiřování celkem šesti těžebních lokalit). Studie se také nezabývá ekonomickými přírůsky prolomení limitů, ať už by se jednalo o tuzemskou bezpečnost dodávek energie nebo zaměstnanost.

Vedoucí autor studie, Ing. Jan Melichar, Ph.D., uvedl: *"Veřejnost i odborníci spojují otázku limitů těžby především s bouráním obcí, vlivem těžby na krajinu a uvolněním uhlí pro české teplárenství. Považovali jsme za přínosné vnést do toho nový prvek, kterým se zatím nikdo podrobněji nezabýval – jak vysoké budou dopady, tzv. externí náklady, když uhlí za limity spálíme v teplárnách a elektrárnách? Naše studie není normativní – neříkáme ani nedoporučujeme, kdo a co by měl udělat. Pouze popisujeme, jaké dopady by námi modelovaný vývoj měl. Je na politikách a veřejnosti, aby tyto údaje vzali při svém rozhodování v úvahu. Otázka limitů je tak společensky závažná, že by jistě bylo přínosné vytvořit komplexní mezioborovou studii, která by řešila všechny důležité aspekty tohoto problému."*

Zadavateli studie byli Greenpeace ČR a občanské sdružení Kořeny Litvínov. Jan Rovenský, který pracuje pro první a je členem druhé z uvedených organizací, upozornil: *"Získávání energie ze zdánlivě levného hnědého uhlí nás v konečném důsledku může přijít pěkně draho. Nepřímo, ale královsky jí totiž dotujeme prostřednictvím dopadů na lidské zdraví, zkrácenou délkou života, škodami na životním prostředí a změny klimatu. Ve skutečně tržním prostředí by tyhle náklady musely nést těžební a energetické firmy. Je ovšem pravděpodobné, že vlastníci Czech Coal by v takovém případě museli těžbu každé další tuny dotovat ze svého."*

Výbor pro životní prostředí Poslanecké sněmovny PČR zítra pořádá seminář, na kterém bude studie představena poslancům, senátorům a odborné veřejnosti.

Ekologické organizace tento týden požádají o schůzku s ministry Kubou (MPO), Chalupou (MŽP) a Kalouskem (MF). Chtějí jim připomenout slib vlády^{vi}, že limity těžby zachová a nádvkem vyškrtně z horního zákona komunistické vyvlastňovací paragrafy. Závěry studie považují za argument, který by měl vládu v jejím rozhodnutí utvrdit.

V příloze:

Shrnutí studie „Externí náklady prolomení limitů těžby na Mostecku - Příklad velkolomů Československé armády a Bílina.“

Poznámky pro editory:

-
- ⁱ Externí náklady (či negativní externality) ovlivňují negativně rozhodování jiných ekonomických subjektů, než je jejich původce, aniž by tyto subjekty daly k tomu ovlivnění souhlas či za něj byly kompenzovány. Podle ekonomické teorie jsou jedním z typických příkladů tržního selhání (existence externalit tržní prostředí deformuje).
- ⁱⁱ Za celé období životnosti velkolomů ČSA a Bílina by v případě prolomení limitů zdravotní dopady v důsledku znečištění ovzduší představovaly externí náklad ve výši 374,8 miliard Kč, dopady související se ztrátou biodiverzity 39 miliard Kč, vliv těžkých kovů na lidské zdraví 12 miliard Kč, koroze 11,3 miliard Kč, ztráta zemědělské produkce 7,6 miliard Kč a škody ze změny klimatu 888,5 miliard. V důsledku znečištění ovzduší za celé období výroby elektřiny a tepla z uhlí za limity by došlo u evropské populace ke ztrátě 288 tisíc let života, ke vzniku 8 820 nových případů chronické bronchitidy a zvýšení počtu hospitalizací s chorobami srdce o 2 064 a o 4 417 případů u hospitalizací s respiračními onemocněními.
- ⁱⁱⁱ Centrum pro otázky životního prostředí (COŽP UK) je pracovištěm Univerzity Karlovy v Praze podřízeným přímo rektorovi a bylo založeno v roce 1992. COŽP UK provádí výzkum v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje. V této oblasti se dále jeho pracovníci podílejí na výuce, poskytují konzultace a informace pro studenty a zaměstnance Univerzity i širokou veřejnost. Centrum spolupracuje s parlamentními orgány, orgány státní správy a mnoha akademickými a výzkumnými institucemi v ČR a zahraničí. Tvoří jej tři oddělení: oddělení environmentálního vzdělávání, oddělení environmentální ekonomie a sociologie a oddělení indikátorů udržitelného rozvoje.
- ^{iv} K výpočtům byla použita metodika ExternE, která je již 20 let rozvíjena v rámci výzkumných projektů Evropské komise a používána k peněžnímu hodnocení externích nákladů souvisejících s energetikou. V České republice byla tato metodika aplikována v oblasti energetiky i dopravy v rámci několika českých i evropských výzkumných projektů.
- ^v Podíl obou posuzovaných těžebních lokalit na výše uvedených výsledcích je značně nevyrovnaný: 93 % z nich připadlo na velkolom ČSA (Czech Coal, a. s.), zatímco velkolom Bílina (Severočeské doly, a. s.) by "přispěl" 7 %.
- ^{vi} Podle svého programového prohlášení se vláda „zasadí o zachování územních limitů těžby hnědého uhlí a jejich legislativní zajištění.“ Podle koaliční smlouvy současná koalice „Zachová územní limity těžby hnědého uhlí a bude usilovat o jejich legislativní zajištění. Bude připravena novela horního zákona, která odstraní možnost vyvlastnění a další omezení vlastnických práv majitelů nemovitostí v dobývacích prostorech.“ Podle dodatku ke koaliční smlouvě pak "koalice odstraní ještě v roce 2011 z horního zákona

možnost vyvlastnění a dalších omezení vlastnických práv majitelů nemovitostí a obcí v dobývacích prostorech.“ Současný ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba však minulý týden na Žofínském fóru uvedené závazky explicitně zpochybnil.

Kontakty:

Jan Melichar

Lucie Jakešová

Jan Rovenský